

MAYI 15, 2015

NZOZULU YA NKENGI

KESAMUNAKA KIMFUMU YA YEHOWA

Yuli 13-19

Bo “Monaka”

Bima Yina Nzambi Silaka

LUTITI 3 BANKUNGA: 81, 134

Yuli 20-26

Landa Mbandu ya Muntu

Yina Ke Sila Luzingu ya

Mvula na Mvula

LUTITI 18 BANKUNGA: 12, 69

Nimero ya Biso na Nene

KITINI 2

MASOLO YA KULONGUKA

- **Bo “Monaka” Bima Yina Nzambi Silaka**
- **Landa Mbandu ya Muntu Yina Ke Sila Luzingu ya Mvula na Mvula**

Mayele na beto ya kuyindula mambu yina beto me kutanaka ntete ve ti yo, to bima yina beto me monaka ntete ve lenda vanda ti bupusi ya mbote to ya mbi na luzingu na beto. Masolo yai ke tubila bantu mingi yina Biblia ke tubilaka. Beto ta mona mutindu mayele na beto ya kumona na mabanza bima yina beto me monaka ntete ve lenda sadisa beto na kumonisa lukwikilu mpi kulanda mbandu ya Yehowa ya zola, ya mawete, ya mayele mpi ya nge-mba.

Bo “Monaka” Bima Yina Nzambi Silaka

*“Bo bakaka ve bima yina Nzambi silaka,
kansi bo monaka yo na ntama.”—BAEB. 11:13.*

KETI NGE LENDA TENDULA?

Inki ke sadisaka beto na kumonisa lukwikilu?

Inki mutindu beto me zaba nde babakala mpi bankento ya kwikama yina Biblia ke tubilaka vandaka kumona na mabanza matabisi yina Nzambi silaka bo?

Inki mutindu kusolula mambu ya me tala kivuvu na beto ke natilaka beto mambote?

NZAMBI me pesaka beto mayele ya kumona na mabanza bima yina beto me monanaka ntete ve. Yo ke sadisaka beto na kubaka balukanu ya mbote mpi na kutula dikebi na beto kaka na bima ya mbote. Yehowa ke vandaka ti makuki ya kumona na ntwala mambu yina ta salama na bilumbu ke kwisa. Nkutu na Masonuku, yandi ke zabisaka beto mambu yina

1. Inki mambote beto ke bakaka ntangu beto ke monaka na mabanza bima yina beto me monaka ntete ve? (Tala kifwanisu yina kele na luyantiku ya disolo na nimeru ya bisono ya fioti.)

ta salama na bilumbu ke kwisa. Mayele na beto ya kumeka kumona na mabanza bima yina beto me monaka ntete ve, ke sadisaka beto na kumonisa lukwikilu.—2 Bak. 4:18.

2 Mambu yonso yina beto ke yindulaka na bima yina beto me monaka ntete ve, ke vandaka ve ntangu yonso ya kieleka. Mu mbandu, mwana ya fioti lenda yindula nde yandi lenda mata na zulu ya peki-peki mpi kupumbuka, kansi diambu yai lenda salama ve ata fioti. Kansi, Ana yindulaka diambu mosi. Yandi yindulaka nde kana yandi me buta mwana ya bakala, yandi ta nata yandi na tempelo sambu na kusala kuna. Ntangu yandi butaka Samuele, yandi lungisaka mambu yina yandi vandaka kuyindula. (1 Sam. 1:22) Kana beto ke yindula mambu yina Yehowa me silaka, beto ke yindula mambu yina ta salama kibeni.—2 Pie. 1:19-21.

3 Ntembe kele ve nde bansadi ya kwikama yina Biblia ke tubilaka, vandaka kumona na mabanza ma-

2, 3. (a) Sambu na nki kumona na mabanza bima yina Yehowa me silaka kele mfunu? (b) Inki bangiufula beto ta tadila na disolo yai?

mbu yina Nzambi me silaka. Inki mambote bantu yai bakaka ntangu bo vandaka kumona na mabanza balusakumunu yina Yehowa me silaka? Inki mambo- te beto lenda baka kana beto ke mona na mabanza mambu ya mbote yina Yehowa me silaka bantu ya bulemfu?

BIMA YINA BO “MONAKA” KUMISAKA LUKWIKILU NA BO NGOLO

4 Ketu Abele, muntu ya ntete yina monisaka lukwikilu “monaka” na mabanza kima mosi yina Nzambi silaka? Yo lenda vanda nde, Abele vandaka kuyindula kulungana ya lusilu ya Nzambi ya me tala nioka. Nzambi tubaka nde: ‘Mono ta tula kimbeni na kati na nge ti nkento mpi na kati ya mwana na nge ti mwana na yandi. Yandi ta niata ntu na nge mpi nge ta tatika yandi na dikulu.’ (Kuy. 3:14, 15) Ziku, Abele vandaka kuyindula mingi lusilu yai mpi yandi bakisaka nde kele ti muntu mosi yina bo ta ‘tatika na dikulu’ sambu bantu kukuma diaka ya kukuka

4. Inki mambu Abele vandaka kuyindula sambu na bilumbu ke kwisa?

mutindu Adami ti Eva vandaka na ntwala nde bo sala disumu. Yo vanda nki dibanza Abele vandaka na yo na mutindu mambu yina ta salama, yandi monisaka lukwikilu na lusilu ya Nzambi; yo yina, Yehowa ndimaka makabu na yandi.—Tanga Kuyantika 4:3-5; Baebreo 11:4.

5 Enoki, nsadi ya kwikama ya Yehova, monisaka lukwikilu ata yandi vandaka kuzinga ti bantu yina vandaka kufwa bansiku ya Nzambi. Mpeve santu pusa yandi na kubikula nde, Yehowa ta kwisa “ti bamiriade na yandi ya santu, sambu na kusambisa bantu yonso, mpi kubedisa bantu yonso yina ke vwezaka Nzambi sambu na bisalu na bo yonso ya kuvweza Nzambi yina bo me salaka, mpi sambu na mambu yonso ya mbi yina bansumuki yina ke vwezaka Nzambi tubaka sambu na yandi.” (Yude 14, 15) Sambu Enoki vandaka muntu ya lukwikilu, ziku yandi monaka na mabanza mutindu ntoto ta kuma ntangu Nzambi ta fwa bantu yonso ya mbi.—Tanga Baebreo 11:5, 6.

5. Inki mutindu kumona na mabanza mambu yina ta salama sadisaka Enoki?

6 Lukwikilu gulusaka Noa na Mvula ya Ngolo. (Baeb. 11:7) Na nima ya Mvula ya Ngolo, lukwikilu pusaka Noa na kutambika bimenga ya bambisi. (Kuy. 8:20) Bonso Abele, ntembe kele ve nde Noa vandaka mpi kukwikila nde nsuka-nsuka Nzambi ta gulusa bantu na disumu mpi na lufwa. Na nima ya Mvula ya Ngolo, Nemrodi telaminaka Yehowa; kansi, Noa vandaka ti kivuvu mpi landaka na kumoni-sa lukwikilu. (Kuy. 10:8-12) Ntembe kele ve nde, ntangu yandi yindulaka mutindu bantu ta katuka na nsi ya luyalu ya kukonda lunungu, na kimpika ya disumu mpi ya lufwa, lukwikilu na yandi kumaka ngolo. Beto mpi lenda “mona” na mabanza nsungi yai ya kitoko ya me finama kibeni!—Bar. 6:23.

BO “MONAKA” KULUNGANA YA BALUSILU

7 Abrahami, Izaki mpi Yakobi monaka mpi na mabanza mambu yina ta salama na bilumbu ke kwisa

6. Na nima ya Mvula ya Ngolo, ziku nki Noa landaka kumona na mabanza?

7. Abrahami, Izaki mpi Yakobi “monaka” nki bima yina Nzambi silaka na kusala na bilumbu ke kwisa?

sambu Nzambi silaka bo nde na nzila ya mwana na bo, bantu yonso ta baka balusakumunu. (Kuy. 22: 18; 26:4; 28:14) Bantekolo ya batata yai ya mabuta ta kuma mingi mpi ta zinga na ntoto yina Nzambi silaka bo. (Kuy. 15:5-7) Lukwikilu sadisaka batata yai na ‘kumona’ na mabanza mutindu bantekolo na bo ta zinga na ntoto yina ya lusilu. Bantu yonso me vidisaka luzingu ya kukuka, kansi Yehowa me silaka bansadi na yandi ya kwikama balusakumunu yina Adami vidisaka.

8 Ntembe kele ve nde mayele ya Abrahami ya kumona na mabanza bima yina Nzambi silaka sadisaka yandi na kusala mambu yina monisaka lukwikilu ya ngolo. Biblia ke monisa nde ata Abrahami ti bansadi ya nkaka ya Nzambi “bakaka ve bima yina Nzambi silaka” na bilumbu na bo, “bo monaka yo na ntama mpi yambaka yo.” (Tanga Baebreo 11:8-13.) Abrahami vandaka ti banzikisa mingi yina ndimisaka yandi nde mambu yina yandi vandaka kukwikila

8. Inki sadisaka Abrahami na kumonisa lukwikilu ya ngolo?

ta lungana; yandi vandaka kumona dezia na mabanza kulungana ya mambu yina!

⁹ Lukwikilu ya Abrahami na balusilu ya Nzambi kumisaka ngolo lukanu na yandi ya kusala luzolo ya Nzambi. Lukwikilu pusaka yandi na kuyambula mabanza Ure mpi kusosa ve kuvanda ata ti nzo mosi na bambanza ya Kanana. Yandi zabaka nde, bonso Ure yina yandi yambulaka, bambanza ya Kanana ta landa ve na kuzinga sambu bamfumu na yo vandaka kusala mambu ya mbi. (Yoz. 24:2) Na luzingu na yandi ya mvimba Abrahami “vandaka kuingila mabanza yina kele ti bafondasio ya kieleka, yina Nzambi salaka pula na yo mpi tungaka.” (Baeb. 11:10) Abrahami “monaka” na mabanza mutindu yandi ta zinga kimakulu na ntoto yina Yehowa ta yala. Abele, Eno-ki, Noa, Abrahami mpi bansadi ya nkaka ya Nzambi kwikilaka nde bo ta futumuka mpi bo tulaka dikebi kaka na “mbanza yina kele ti bafondasio ya kieleka” disongidila luzingu na ntoto na nsi ya Kimfumu ya Nzambi. Kuyindulula na balusakumunu yina

9. Kukwikila na balusilu ya Nzambi natilaka Abrahami nki mabote?

kumisaka lukwikilu na bo ngolo.—Tanga Baebreo 11:15, 16.

10 Beto tadila mbandu ya Sara, nkento ya Abrahami. Tii na bamvula 90 yandi butaka ve, kansi kivuvu na yandi sambu na bilumbu ke kwisa sadisaka yandi na kumonisa lukwikilu. Yandi monaka na mabanza mutindu mwana na yandi ta baka balusakumunu yina Yehowa silaka. (Baeb. 11:11, 12) Inki sadisaka yandi na kukuma ti lukwikilu yina? Yehowa zabisaka Abrahami mambu yai ya me tala Sara: “Mono ta sakumuna yandi, yandi ta butila nge mwana ya bakala, [. . .] Sara ta kuma mama ya makanda mingi ya bantu; bana ya nkaka ya bana na yandi bo ta vanda bamfumu ya nene.” (Kuy. 17:16) Na nima ya kubuta Izaki, Sara vandaka ti bikuma ya mbote ya kukwikila nde mambu ya nkaka yina Nzambi silaka Abrahami ta lungana. Beto mpi kele ti dikabu ya kitoko ya kumona na mabanza kulungana ya mambu yina Nzambi me silaka mpi mambu yango ta lungana kibeni!

10. Inki mutindu kivuvu ya Sara sadisaka yandi?

TULA MESO KAKA NA MATABISI

11 Moize monisaka lukwikilu na Yehowa mpi vanda-ka kuzola yandi mingi. Yo yina, ata yandi yelaka na nzo ya ntotila ya Ezipte, yandi kumaka ve ti nzala ya kiye-ka mpi ya bimvwama. Ntembe kele ve nde bibuti na yandi longaka yandi mambu ya me tala Yehowa mpi lukanu na yandi ya kukatula Baebreo na kimpika sambu na kupesa bo Ntoto ya Lusilu. (Kuy. 13:14, 15; Kub. 2:5-10) Kana Moize vandaka kuyindula mbala na mbala balusakumunu yina bansadi ya Nzambi vanda-ka kuingila, nki yandi zolaka kuyedisa na ntima na yandi, zola ya Yehowa to zola ya lukumu?

12 Biblia ke tuba nde: “Sambu na lukwikilu, Moize, ntangu yandi kumaka mbuta, buyaka nde bo binga yandi mwana ya mwana-nkento ya Farao, kansi yandi solaka nde bo monisa yandi mpasi ti bantu ya Nzambi na kisika ya kumona kiese ya ntangu fioti ya disumu, sambu yandi monaka nde nsoni ya Kristu kele kimvwama yina me luta bimvwama ya Ezipte; sambu yandi tulaka meso na yandi kaka na matabisi.”—Baeb. 11:24-26.

11, 12. Inki sadisaka Moize na kukuma kuzola Yehowa mingi?

13 Sambu Moize vandaka kuyindula mingi mambu yina Yehowa silaka bantu ya Izraele, lukwikilu mpi zola na yandi sambu na Nzambi kumaka mingi. Bonso bansadi ya nkaka ya Nzambi, ntembe kele ve nde yandi mpi vandaka kumona na mabanza nsungi yina Yehowa ta katula lufwa. (Yobi 14:14, 15; Baeb. 11:17-19) Yo kele pwelele nde zola yina Nzambi monisilaka Baebreo mpi bantu yonso ya makanda pusaka Moize na kukuma kuzola Nzambi mingi. Na luzingu na yandi ya mviimba, Moize monisaka lukwikilu mpi zola. (Kul. 6: 4, 5) Ntangu Farao zolaka kufwa yandi, lukwikilu, zola na yandi sambu na Yehowa, mpi mambu yina yandi vandaka kuyindula sambu na bilumbu ke kwisa, pesaka yandi ngolo ya kununga mpasi yina na kikesa yonso. —Kub. 10:28, 29.

MONA NA MABANZA MAMBU YINA KIMFUMU TA SALA

14 Bubu yai, bantu mingi mpi ke yindulaka luzingu na bo ya bilumbu ke kwisa, kansi mambu mingi

13. Inki mambote Moize bakaka na mutindu yandi vandaka kuyindula mambu yina Nzambi silaka?

14. Inki mambu ya luvunu bantu mingi ke yindulaka?

yina bo ke yindulaka ta lungana ve ata fioti. Mu mbandu, bantu ya nkaka yina kele bansukami ya ngolo ke yindulaka nde bo ta kuma bamvwama ya nene, luzingu na bo ta kuma mbote kibeni mpi bo ta kuma kuzinga na lutaninu, na nsi-ntoto yai ya mbi ya luzingu ya bantu kele “kaka mpasi na mpasi.” (Nk. 90:10) Bo ke yindulaka nde bo ta zinga na ngemba na nsi ya luyalu ya bana ya bantu; kansi, Biblia ke monisa nde bantu ta zinga na ngemba kaka na nsi ya Kimfumu ya Nzambi. (Dan. 2:44) Bantu mingi ke yindulaka mpi nde Nzambi ta fwa ve nsi-ntoto yai ya mbi, kansi Biblia ke tuba nde Nzambi ta fwa yo. (Sof. 1:18; 1 Yoa. 2:15-17) Bantu yai ke zabaka ve lukanu ya Yehowa sambu na bilumbu ke kwisa mpi mambu yina bo ke yindulaka kele ve ya kieleka.

15 Bakristu fwete bakaka ntangu ya kumona na mabanza luzingu yina bo ta vanda na yo ntangu

15. (a) Inki mambote Bakristu ta baka kana bo ke mona na mabanza luzingu yina bo ta vanda na yo na bilumbu ke kwisa? (b) Tubila diambu mosi yina nge ke vingilaka na kiese yonso ntangu Nzambi ta lungisa balusilu na yandi.

balusilu ya Nzambi ta lungana. Yo vanda nge ta zingana na ntoto to na zulu, keti nge lenda mona na mabanza mambu yina nge ta salaka na nsungi yina? Ntembe kele ve nde, kumona na mabanza mambu yina nge ta salaka ntangu Nzambi ta lungisa balusilu na yandi, ta pesa nge kiese. Ziku, nge lenda “mona” na mabanza mutindu nge ta zinga na ntoto mvula na mvula. Yindula mutindu nge ta salaka kumosi ti bantu ya nkaka sambu na kukumisa ntoto Paladis. Bantu yina nge ta zinga ti bo ta zolaka Yehowa kaka mutindu nge ke zolaka yandi. Nge ta vanda na mavimpi ya mbote, nge ta vanda kikesa mpi nitu na nge ta vanda kitoko kibeni. Bantu yina ta vanda ti mukumba ya kuvutula ntoto mutindu yo vandaka nte, ta kumisa luzingu kitoko sambu bo ta tudilaka bantu dikebi ya mingi. Nge ta vanda na kiese sambu nge ta sadilaka ngolo ti mayele na nge yonso, mpi mambu yonso yina nge ta salaka ta natilaka bantu ya nkaka mambote mpi yo ta pesaka Nzambi lukumu. Mu mbandu, nge ta sadisa bantu yina ta futu-

muka na kuzaba Yehowa. (Yoa. 17:3; Bis. 24:15) Mambu yai kele ndosi ve. Masonuku ke tubila mambu yina nge ke yindulaka sambu na bilumbu ke kwisa. —Yez. 11:9; 25:8; 33:24; 35:5-7; 65:22.

BETO FWETE TUBILA KIVUVU NA BETO

16 Kana beto ke solula ti bampangi-Bakristu mambu yina beto ta salaka ntangu Nzambi ta lungisa balusilu na yandi, kivuvu na beto ya bilumbu ke kwisa ta kuma ngolo kibeni. Ata beto me zaba ve na siki-siki yonso mutindu beto ta zinga na ntoto ya mpa, kutubila mambu yina beto ta salaka na ntoto ya mpa ta sadisa beto na kupesana kikesa, mpi lukwikilu na beto na mambu yina Nzambi me silaka ta kuma ngolo. Ntangu ntumwa Polo kwendaka kutala Bakristu ya Roma, yo kele pwelele nde bo sepelaka na mutindu bo ‘pesanaka kikesa.’ Na bantangu yai ya mpasi, beto mpi fwete pesana kikesa.—Bar. 1:11, 12.

17 Kumona na mabanza mambu yina ta salama na bilumbu ke kwisa lenda sadisa beto mpi na 16, 17. Inki mambote beto ta baka kana beto ke solula mambu ya me tala kivuvu na beto?

kudiyangisa mingi ve sambu na bampasi yina beto ke kutana ti yo bubu yai. Ziku, ntumwa Piere vandaka kudiyangisa mingi sambu na luzingu na yandi, sambu yandi yulaka Yezu nde: “Tala! Beto me bikisa bima yonso mpi me landa nge; ebuna beto ta baka inki?” Sambu na kusadisa Piere mpi bantu ya nkaka yina vandaka pana na kutula dikebi na mambu yina ta salama na bilumbu ke kwisa, Yezu tubaka nde: “Ya kieleka mono ke tubila beno nde: Ntangu bima yonso ta kuma ya mpa, ntangu Mwana ya muntu ta vanda na zulu ya kiti na yandi ya kimfumu ya nkembo, beno bantu yina me landaka mono, beno mpi ta vanda na zulu ya bakiti kumi na zole ya kimfumu, beno ta sambisa makanda kumi na zole ya Izraele. Mpi konso muntu yina me bikisaka banzo to bampangi ya babakala to bampangi ya bankento to tata to mama to bana to bilanga sambu na zina na mono, yandi ta baka bima mbala mingi kuluta mpi ta baka luzingu ya mvula na mvula.” (Mat. 19: 27-29) Piere mpi balongoki ya nkaka lendaka kumona na mabanza mukumba yina bo ta vanda na yo na

luyalu yina ta yala ntoto mpi ta natila bantu ya bulemfu balusakumunu.

18 Kuyindula mambu yina ta salama ntangu balusilu ya Nzambi ta lungana me natilaka bansadi ya Yehowa mambote mingi. Abele bakisaka nde Nzambi ta sala mambu ya mbote na bilumbu ke kwisa, yo yina yandi monisaka lukwikilu ya ngolo. Abrahami salaka mambu yina monisaka lukwikilu ya ngolo sambu yandi “monaka” na mabanza kulungana ya mbikudulu ya Nzambi ya ke tadila ‘mwana.’ (Kuy. 3:15) Moize “tulaka meso na yandi kaka na matabisi,” yo yina, yandi monisaka lukwikilu mpi kumaka kuzola Yehowa mingi. (Baeb. 11:26) Kana beto ke mona na mabanza kulungana ya balusilu ya Yehowa, lukwikilu na beto na Nzambi mpi zola na beto sambu na yandi ta kuma mingi. Inki mutindu beto lenda sadila mbote-mbote dikabu yai ya Nzambi me pesaka beto? Disolo yina ke landa ta pesa mvutu na ngiufula yai.

18. Inki mambote beto ta baka kana beto ke mona na mabanza kulungana ya balusilu ya Nzambi?

Landa Mbandu ya Muntu Yina Ke Sila Luzingu ya Mvula na Mvula

“Beno landa mbandu ya Nzambi, bonso bana yina yandi ke zolaka mingi.”—BAEF. 5:1.

KETI NGE LENDA TENDULA?

Inki mutindu Yezu monisaka bikalulu ya Yehowa?

Inki mutindu beto lenda monisa bikalulu ya Nzambi, mu mbandu zola?

Sambu na nki beto fwete sala ngolo na kuyala mabanza na beto?

YEHOWA me pesaka beto makuki ya kuditula na kisiika ya bantu ya nkaka. Bantangu ya nkaka, beto lenda yindula diambu mosi yina me kuminaka beto nte-te ve. (Tanga Baefezo 5:1, 2.) Inki mutindu beto lenda sadila mbote dikabu yai ya Nzambi me pesaka beto? Inki beto fwete sala sambu na kusadila ve dikabu yai na mutindu ya mbi?

2 Beto ke vandaka na kiese ya kuzaba nde Nzambi

- 1. Inki lenda sadisa beto na kumonisa bikalulu ya Nzambi?**
- 2. Na nki mutindu bampasi na beto ke yangisaka Yehowa?**

me silaka Bakristu yina bo me tulaka mafuta luzingu ya kukonda kufwa na zulu, mpi nde “mameme ya nka-ka” ya kwikama ya Yezu ta baka luzingu ya mvula na mvula awa na ntoto. (Yoa. 10:16; 17:3; 1 Bak. 15:53) Yo vanda bantu yina ta baka luzingu na zulu to bayina ta zinga mvula na mvula na ntoto, bo yonso ta vanda ti luzingu ya kitoko kuluta luzingu ya mpasi ya bubu yai. Yehowa ke bakisaka mbote bampasi yina beto ke kutanaka ti yo kaka mutindu yandi bakisaka luzingu ya mpasi ya bantu ya Izraele ntangu bo vandaka bampika na Ezipte. Ya kieleka, “bampasi na bo yonso” vandaka kuyangisa Nzambi. (Yez. 63:9) Bamvu-nkama mingi na nima, Bayuda vandaka na boma sambu ntangu bo zolaka kutunga diaka tempelo, bambeni na bo telaminaka bo. Kansi, Nzambi zabisaka Bayuda nde: “Konso muntu yina ke bula bantu na mono Mfumu Nzambi, yandi ke bula mono mpi.” (Zek. 2:12) Yehowa mpi ke zolaka bansadi na yandi mingi, kaka mutindu mama ke zolaka bebe na yandi. (Yez. 49:15) Yehowa ke kuditulaka na kisika ya bantu, mpi yandi me pesaka beto makuki yina.—Nk. 103:13, 14.

MUTINDU YEZU MONISAKA ZOLA YA NZAMBI

3 Yezu vandaka kuditula na kisika ya bantu yina vandaka kumona mpasi, ata yandi kutanaka ve ti bampasi ya nkaka yina vandaka kuniokula bo. Mu mbandu, bantu vandaka na boma ya bantwadisi ya mabundu yina vandaka kukusa bo mpi kutudila bo bansiku mingi. (Mat. 23:4; Mar. 7:1-5; Yoa. 7:13) Yezu vandaka ve kuwa bantwadisi yai boma, mpi bo vandaka ve kukusa yandi. Kansi, yandi bakisaka mpasi yina bantu yina vandaka kukutana ti yo. Yo yina, “ntangu yandi monaka bibuka ya bantu, yandi wilaka bo mawa sambu bo vandaka kuniokwama mpi kuyungana bonso mameme ya me konda ngungudi.” (Mat. 9:36) Bonso Tata na yandi, Yezu vandaka kuzola bantu mpi kuditula na kisika na bo.—Nk. 103:8.

4 Ntangu Yezu monaka bantu ke mona mpasi, yandi monisilaka bo zola. Yandi monisaka zola ya Tata na yandi na mutindu ya kukuka kibeni. Na nima ya

3. Inki ke monisa nde Yezu vandaka kuditula na kisika ya bantu ya nkaka?

4. Bampasi ya bantu ya nkaka vandaka ti nki bupusi na kimuntu ya Yezu?

kusala nzietelo mosi ya nda na kisalu ya kusamuna, Yezu ti bantumwa na yandi yilamaka sambu na kukwenda na kisika mosi sambu na kupema. Kansi, sambu kibuka ya bantu vandaka kuingila yandi, yandi wila-ka bo mawa, mpi yantikaka “kulonga bo mambu mingi.”—Mar. 6:30, 31, 34.

MUTINDU BETO LENDA MONISA ZOLA YA YEHOWA

5 Beto lenda monisa zola ya Yehowa na mutindu na beto ya kusadila bankaka mambu. Mu mbandu, yindula nde Alan, Mukristu mosi ya toko, ke kudiyangisa sambu mpangi-bakala mosi ya mununu ke tangaka na mpasi sambu meso ke yangisaka yandi. Mpangi yango mpi ke kukaka diaka ve kusamuna nzo na nzo sambu makulu ke yangisaka yandi. Alan me yibuka mambu yai ya Yezu tubaka: “Kaka mutindu beno ke zola nde bantu kusadila beno mambu, beno sala mutindu mosi sambu na bo.” (Luka 6:31) Alan ke kudiyula nde, ‘Inki

5, 6. Sambu na kumonisa zola ya Yehowa, inki mutindu beto fwete sadila bantu ya nkaka mambu? Pesa mbandu. (Tala ki-fwanisu yina kele na luyantiku ya disolo na nimeru ya bisono ya fioti.)

mambu mono ta zola nde bantu ya nkaka kusadila mono?’ Mvutu ya me kwisila yandi na mabanza kele nde, ‘Mono ta zola nde beto bula ti bo *balon!*’ Kansi, mpangi yai ya mununu ta kuka ve kubula *balon*. Yandi me bakisa nde mambu yina Yezu tubaka ke monisa nde beto fwete kudyula nde, ‘Inki mambu mono ta zola nde bantu ya nkaka kusadila mono kana mono vandaka kumona mpasi yina bo ke kutana ti yo?’

⁶ Alan kele toko, kansi yandi kele ti mayele ya kuyindula na mambu yina yandi me kutanaka ntete ve ti yo. Alan ke widikila mpangi yina ya mununu mpi ke tula dikebi na mambu yina yandi ke tuba. Alan me kuma kubakisa mpasi yina mpangi ya mununu ke waka ntangu meso na yandi ke kuka diaka ve kutanga mpi ntangu makulu na yandi ke pesa yandi diaka ve nzila ya kusamuna nzo na nzo. Ntangu Alan me kuditula na kisika ya mpangi yina ya mununu, yandi me bakisa lusadisu yina yandi lenda pesa yandi mpi yandi me kuma ti *luzolo* ya kusadisa yandi. Beto mpi lenda sala mutindumosi. Sambu na kumonisa zola ya Nzambi, beto fwete kuditula na kisika ya bantu ya nkaka.—1 Bak. 12:26.

7 Ntangu yonso, yo ke vandaka ve pete na kubakisa mpasi yina bantu ya nkaka ke kutana ti yo. Bantu mingi ke kutanaka ti bampasi yina beto me kutanaka nte-te ve ti yo. Bampasi ya bantu ya nkaka kele sambu na maladi, kinunu to mambu ya nkaka. Bankaka ke kuyangisaka na mabanza sambu na basusi, mpasi mosi yina me bwila bo na mbala mosi, to malanda ya diambu mosi ya mbi yina bo salaka. Bankaka diaka ke zingaka na mabuta yina kele ya kukabwana na mambu ya lusambu. Konso muntu kele ti mambu ya mpasi yina ke yangisaka yandi. Kansi, beto me kutanaka nte-te ve ti bampasi ya nkaka yina bantu mingi ke kutana ti yo. Inki mutindu beto lenda monisa zola ya Nzambi na mambu ya mutindu yai? Beto fwete widikila na dikebi yonso muntu yina kele na mpasi, mpi kusosa kubakisa mpasi na yandi. Kusala mpidina ta pusa beto na kumonisa zola ya Nzambi mpi kusadisa muntu yina kele na mpasi. Konso muntu kele ti mutindu ya lusadisu yina yandi kele na yo mfunu; ata mpidina, beto lenda sadisa bo yonso na kimpeve mpi kupesa bo lusadisu

7. Inki mutindu beto lenda bakisa kibeni mpasi ya bantu ya nkaka?

ya kinsuni yina bo kele na yo mfunu.—Tanga Baroma 12:15; 1 Piere 3:8.

MONISA NTIMA YA MBOTE YA YEHOWA

8 Mwana ya Nzambi tubaka nde: “Muntu ya Kuluta Kuzanguka . . . kele mbote sambu na bantu ya me konda ntonda mpi bantu ya mbi.” (Luka 6:35) Ya kieleka, Yezu monisaka ntima ya mbote ya Nzambi. Inki sadisaka Yezu na kumonisa kikalulu yai ya Nzambi? Nantwala ya kusadila bantu mambu yandi vandaka kuyindula bupusi yina bangogo mpi mambu yina yandi ta sala ta vanda na yo na bankaka. Mu mbandu, nkentomosi yina zabanaka bonso muntu ya masumu kwendaka na yandi, yantikaka kudila mpi kuyobisa makulu ya Yezu ti mansanga na yandi. Yezu bakisaka nde nkento yina balulaka ntima, mpi nde kana yandi me monisila yandi ve mawa sambu na masumu na yandi, nkento yina ta wa mpasi mingi na ntima. Yo yina, Yezu sikisaka yandi mpi lolulaka masumu na yandi. Ntangu Mufarize mosi monaka mbi na mambu yina Yezu salaka, Yezu tubilaka yandi na mawete yonso.—Luka 7:36-48.

8. Inki sadisaka Yezu na kumonisa ntima ya mbote?

9 Inki mutindu beto lenda monisa ntima ya mbote ya Nzambi? Ntumwa Polo sonikaka nde: “Mpika ya Mfumu fwete nwana ve, kansi yandi fwete vanda muntu ya mawete na bantu yonso.” (2 Tim. 2:24) Bantu ya mawete ke tubaka to ke salaka ve mambu yina lenda lwadisa bampangi ya nkaka. Yindula mutindu beto lenda monisa mawete na mambu yai: Mfumu ya kisa-lu ke sala ve kisa-lu na yandi mbote. Inki beto ta sala? Mpangi mosi yina me monana ve na balukutakanu ngonda ya mvimba me kwisa na lukutakanu. Inki beto ta sala? Na kisa-lu ya kusamuna, muntu mosi me zabisa beto nde, “Mono kele ve ti ntangu ya kusolula ti beno na ngunga yai.” Keti beto ta monisila yandi mawete? Nkwelani na nge me yula nge nde, “Sambu na nki nge zabisaka mono ve mambu yina nge yidikaka na kusa-la na kilumbu ya Mposo?” Keti nge ta pesa yandi mvutu na mawete yonso? Kana beto ke kuditula na kisika ya bankaka, mpi ke yindula na ntwala bupusi yina bangogo na beto ta vanda na yo na bantu ya nkaka, beto

9. Inki ta sadisa beto na kumonisa ntima ya mbote ya Nzambi? Pesa mbandu.

lenda bakisa mutindu ya mbote ya kutuba mpi ya kusala mambu yina ta monisa ntima ya mbote ya Yehowa.—Tanga Bingana 15:28.

LANDA MBANDU YA MAYELE YA NZAMBI

10 Mayele na beto ya kuyindula mambu yina me salama ntete ve lenda sadisa beto na kuvanda mayele bonso Yehowa mpi kumeka kumona na ntwala malanda ya mambu yina beto ke zola kusala. Mayele kele mosi ya bikalulu ya nene ya Yehowa, nkutu kana yandi me zola, yandi ke monaka mutindu diambu mosi ta salama na bilumbu ke kwisa. Beto ke vandaka ve ti mayele ya kuzaba na ntwala mambu yina ta salama, kansi beto lenda yindula na ntwala malanda ya mambu yina beto ke zola kusala. Bantu ya Izraele yindulaka ve na ntwala mambu yina ta kumina bo kana bo kolama na Nzambi. Ata Nzambi sadilaka bo mambu mingi ya mbote, Moize bakisaka nde bo ta sala mambu yina ta pesa ve Yehowa kiese. Na meso ya bantu yonso ya 10, 11. Inki lenda sadisa beto na kulanda mbandu ya mayele ya Nzambi? Pesa mbandu.

Izraele, Moize vutukilaka bangogo ya nkunga mosi yina ke tuba nde: “Bantu ya Israele kele bazoba, ata muntu mosi ya mayele kele ve. Kana bo vandaka na mayele, bo zolaka kuyindula sambu na nki bo me bela; kansi bo ke zaba ve mambu yina me bwila bo.”—Kul. 31:29, 30; 32:28, 29.

11 Sambu na kulanda mbandu ya mayele ya Nzambi, beto fwete yindula na ntwala to nkutu kumona na mabanza malanda ya mambu yina beto ke zola kusala. Mu mbandu, kana beto ke talana sambu na makwela, beto fwete zaba nde yo ke vandaka mpasi na kuyala bampusa ya kuvukisa nitu ti muntu yina beto ke zolaka mingi. Beto ke zolaka ve ata fioti kusala mambu yina ta bebisa bangwisana na beto ya mbalu ti Yehowa! Yo yina bika beto sadila ndongisila yai ya kupe-mama: “Muntu ya mayele kana yandi mona mpasi ke kwisa, yandi fweti tina yo; kansi zoba ke tinaka ve, yandi ke kotaka kaka na mpasi.”—Bing. 22:3.

KUYINDULA VE MAMBU YA MBI

12 Muntu ya mayele fwete bakisa nde kuyindula kele

12. Inki ntangu kuyindula ke kumaka mbi?

bonso tiya. Tiya ke sadisaka muntu kana yandi ke sadila yo na mutindu ya mbote, mu mbandu, kana yandi ke sadila yo sambu na kulamba. Kansi, kana muntu ke sadila tiya mbote ve yo lenda zikisa nzo, mpi kufwa bantu. Mutindu mosi mpi, kuyindula ke sadisaka beto na kulanda mbandu ya Yehowa. Kansi, kuyindula lenda kuma mbi kana beto ke yindula mambu ya mansoni. Mu mbandu, kana beto me kuma ti kikalulu ya kuyindula kusala mansoni, yo lenda pusa beto na kusala bizumba. Ya kieleka, kana ntangu yonso Mukristu ke yindula mambu ya kuvukisa nitu, kimpeve na yandi ta beba kibeni!—Tanga Yakobo 1:14, 15.

13 Beto tadila mutindu Eva kunaka mpusa ya kudia mbumba ya ‘nti ya kuzaba mambu ya mbote ti mambu ya mbi’ yina Nzambi buyisaka bo. (Kuy. 2:16, 17) Nioka zabisaka yandi nde: “Luvunu! Beno ta fwa ve. Nzambi tubaka mpidina sambu yandi zaba nde kilumbu ya beno ta dia yo, meso na beno ta kanguka, beno ta vanda bonso yandi Nzambi, beno ta zaba mambu ya

13. Luzingu ya nki mutindu Eva kumaka kuyindula na mabanza na yandi?

mbote ti mambu ya mbi bonso yandi.” Kansi nki salamaka na nima? “[Eva] bakaka mbuma mosi ya nti yango, yandi diaka yo. Ebuna yandi pesaka mpi bakala na yandi, bakala mpi diaka yo.” (Kuy. 3:1-6) Ziku, bangogo ya Satana pusaka Eva na kuyindula nde bambuma ya nti yina vandaka kitoko kuluta. Na kisika ya kuyindula mambu yina bo zabisaka yandi, Eva solaka yandi mosi mambu yina yandi fwete sala. Yandi salaka diambu ya mbi kibeni! Na nzila ya bakala na yandi Adami yina sumukaka, “disumu kotaka na nsintoto mpi lufwa na nzila ya disumu.”—Bar. 5:12.

14 Disumu yina Eva salaka na kilanga ya Edeni vandaka ve mansoni. Kansi, Yezu kebisaka bantu na kuyedisa ve bangindu ya kusala mansoni. Yandi tubaka nde: “Konso muntu yina ke landa na kutala nkento mosi ti nzala ya kuvukisa nitu ti yandi me sala dezia bizumba ti nkento yango na ntima na yandi.” (Mat. 5:28) Ntumwa Polo mpi kebisaka nde: “Beno baka ve balukanu sambu na banzala ya nitu.”—Bar. 13:14.

14. Inki mutindu Biblia ke sadisa beto na kuyedisa ve bangindu ya kusala mansoni?

15 Diambu ya nkaka ya mbi kele kuyedisa bangindu ya kukuma mvwama mpi kukuma kutula dikebi ya fio-ti na mambu ya Nzambi. Kieleka kele nde, bamvwama “*ke yindulaka* nde kimvwama na bo ke taninaka bo bonso bibaka ya nda ti ya ngolo [yina] me ziunga bwa-la.” (Bing. 18:11) Yezu pesaka mbandu mosi yina monisaka malanda ya mbi ya kuminaka muntu mosi yina ‘fulusaka kimvwama sambu na yandi mosi kansi yandi vandaka ve mvwama na meso ya Nzambi.’ (Luka 12: 16-21) Yehowa ke sepelaka ntangu beto ke salaka mambu yina ke pesaka yandi kiese. (Bing. 27:11) Beto ke vandaka na kiese kibeni sambu Yehowa me ndimaka beto sambu beto me fulusaka “bima ya ntalu na zulu”! (Mat. 6:20) Kuvanda ti bangwisana ya mbote ti Yehowa kele kima mosi ya kuluta mbalu kibeni.

KUDIYANGISA MINGI VE

16 Yindula basusi yina beto ta kuma ti yo kana beto me kuma kudiyangisa mingi sambu kaka na kifulusa

15. Kimvwama ya nki mutindu beto fwete sosa kuvanda na yo, mpi sambu na nki?

16. Inki mutindu beto lenda nunga diambu mosi ya mpasi yina ke yangisa beto?

to kukuma ti “bima ya ntalu na ntoto.” (Mat. 6:19) Yezu pesaka kingana mosi sambu na kumonisa nde “basusi ya ngidika yai ya bima mpi kiyeka ya kimvwa-ma ya ke kusaka” lenda katula dikebi ya muntu na mam-bu ya Kimfumu. (Mat. 13:18, 19, 22) Bantu ya nkaka ke yindulaka kaka mambu ya mbi yina lenda kumi-na bo. Kansi, kana beto ke tula basusi na mambu ya kukonda mfunu, yo lenda bebisa mavimpi mpi kimpe-ve na beto. Bikana nde beto tudila Yehowa ntima mpi beto vila ve nde “mpasi na ntima lenda katula kiese na muntu, kansi ndinga ya mbote ta pesa yandi kikesa.” (Bing. 12:25) Kana diambu mosi ke yangisa beto, beto lenda zabisa bibuti, nkwelani to nduku mosi ya ntima yina kele nsadi ya Yehowa, ebuna bangogo na bo ya ki-kesa lenda pesa beto kiese.

17 Yehowa ke bakisaka mpasi na beto mbote kibeni kuluta bantu yonso. Ntumwa Polo sonikaka nde: “Beno kudiyangisa ve sambu na kima ata mosi, kansi na mam-bu yonso na nzila ya kisambu mpi ya dodokilu ku-mosi ti kupesa matondo, beno zabisa balombilu na

17. Inki mutindu Yehowa ke sadisaka beto na kununga bampasi yina ke yangisaka beto?

beno na Nzambi; mpi ngemba ya Nzambi yina me luta mambu yonso yina bantu lenda bakisa ta tanina banti-ma na beno mpi mabanza na beno na nzila ya Kristu Yezu.” (Bafil. 4:6, 7) Ntangu nge me kutana ti diambu mosi ya mpasi, yindula lusadisu yina Yehowa ke pesaka beto na nzila ya bampangi-Bakristu, bankuluntu, mpika ya kwikama, bawanzio, Yezu mpi Yehowa yandi mosi.

18 Mutindu beto me mona yo na disolo yai, kuyindula lenda sadisa beto na kulanda mbandu ya bikalulu ya Nzambi, mu mbandu zola. (1 Tim. 1:11; 1 Yoa. 4:8) Beto ta kuma na kiese kana beto ke monisa zola, ke yindula na ntwala malanda ya mambu yina beto ke zola kusala, mpi kana beto ke kudiyangisa mingi ve na mambu ya nsi-ntoto yai. Yo yina, bika beto sadila mbote dikabu yina Nzambi me pesaka beto ya kuyindula na yina me tala kivuvu na beto, mpi kulanda mbandu na yandi ya zola, ya ntima ya mbote, ya mayele mpi ya kiese.—Bar. 12:12.

18. Inki mutindu kuyindula lenda sadisa beto?

Kota na www.jw.org,
to *scanner* kidimbu yai ➞

